

Ochrona torfowisk alkalicznych w Polsce Południowej - 2016

*Fragmety wykupionej w ramach projektu młaki na terenie
Gorczańskiego Parku Narodowego.*

Fot. D. Horabik

W roku 2016 wykonaliśmy kolejne działania ochronne w ramach prowadzonego przez Klub projektu Life+ „Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) południowej Polski”. Pierwsze działania, koszenie i usunięcie nalotów drzew i krzewów wykonaliśmy w roku 2015 na terenie województwa podkarpackiego, gdzie finansującym była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. W roku 2016 przyszedł czas na obiekty na terenie województwa małopolskiego, łódzkiego i lubelskiego.

Na obszarze województwa małopolskiego siedlisko torfowiska alkaliczne występuje głównie w postaci młak, rzadziej torfowisk zawieszonych na stokach hal i polan górskich. Część torfowisk, na których w roku 2016 zostały wykonane działania ochronne znajduje się na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego – naszego partnera w Projekcie.

Do niedawna część z nich była w posiadaniu właścicieli prywatnych. We wrześniu Gorczański Park Narodowy sfinalizował trwające od bardzo dawno rozmowy z właścicielami wykupując ponad 2,5 ha gruntów. Wykup tych gruntów umożliwił wykonanie zabiegów ochronnych, tj. koszenia oraz usunięcia nalotów drzew i krzewów, a docelowo pozwoli na zachowanie właściwego stanu znajdującego się tam siedliska. Oprócz działań z zakresu czynnej ochrony torfowisk na jednej z hal na terenie Parku zostały wybudowane systemy kaskadowych przetamowań,

mających na celu zahamowanie nadmiernej erozji w obrębie kompleksu młak.

Kolejny obszar gdzie wykonano działania ochronne na terenie województwa małopolskiego to obszar Natura 2000 Małe Pieniny. Udało się tu nimi objąć wszystkie płyty siedliska jakie zostały zidentyfikowane. Informacje o lokalizacji obiektów zebraliśmy podczas przeprowadzonej kilka lat temu krajowej inwentaryzacji, której efektem końcowym był opracowany Krajowy Program Ochrony Torfowisk Alkalicznych (7230) (dostępny na stronie: <http://www.kp.org.pl/torfowiska/>). Koszenia oraz usunięcie nalotów drzew i krzewów (tam gdzie to było konieczne)

Dolina Sopotnickiego Potoku – młaka przed i po wykonaniu działań ochronnych.

Fot. T. Bąkowski

Jedyna trasa dojścia wzdłuż potoku górskiego prowadząca do jednego z obiektów w Małych Pieninach.

Fot. T. Bąkowski

przeprowadzono w obrębie 26 młak, na łącznej powierzchni nieco większej niż 2 ha, co obrazuje stopień ich rozdrobnienia. Znaczne odległości (kilka km) pomiędzy poszczególnymi obiektami, położenie w sąsiedztwie trudnodostępnych, śródleśnych polan, gdzie czasami jedyną możliwą trasą dotarcia bywa rynnna górskiego potoku, a w szczególności znacznej wagi sprzęt powodują, że wykonanie samych działań ochronnych zajmuje znacznie mniej czasu niż dotarcie do obiektu. Powierzchnia poszczególnych obiektów, w obrębie których prowadziliśmy działania ochronne była bardzo zróżnicowana

- najmniejszy płat siedliska ma powierzchnię zaledwie jednego ara, a największy ok. 75 arów. Przed przystąpieniem do działań ochronnych każdorazowo uzyskiwaliśmy zgody właścicieli/zarządców gruntów, najczęściej spotykając się z ich bardzo przychylnym nastawieniem i chęcią kontynuowania ochrony w przyszłości. Część obiektów, w których wykonywaliśmy działania, położonych jest na terenie rezerwatów przyrody: Biała Woda, Zaskalskie Bodnarówka i Wąwóz Homole. Plan ochrony dla jednego z rezerwatów, jak również zadania ochronne ustanowione dla dwóch pozostałych, uwzględniają

Każdy transport jest dobry, by ograniczyć czas dotarcia do młak w górach. Fot. T. Bąkowski

stanowisko lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, gatunku wybitnie związanego z torfowiskami alkalicznymi. Pośród gatunków rzadkich i zagrożonych występuje tam turzycza pchła *Carex pulcaris*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, dziewięciornik błotny *Parnassia palustris*, czy jaskier wielki *Ranunculus lingua*. W województwie lubelskim udało się przywrócić do ponownego użytkowania ponad jeden hektar chronionego siedliska, z występującym w jego obrębie bogactwem gatunków roślin chronionych. Kolejne działania planowane są na rok 2017.

Wszystkie obiekty objęte projektem podlegają niekorzystnym przemianom - głównie ekspansji trzciny, miejscami zarośli olchy i wierzb. Działania ochronne stanowią pierwszy krok do przywrócenia ekstensywnego użytkowania łąkarskiego na porzuconych przed kilkunastu lub kilkudziesięciu laty torfowiskach.

Dorota Horabik

działania ochronne jakie zostały przeprowadzone. W roku 2016 udało nam się również wykonać zabiegi ochrony czynnej na kilku obiektach na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Popradzka.

W województwie łódzkim działania ochronne obejmujące ponad 6 ha siedliska zostały wykonane na jednym z dwóch najcenniejszych torfowisk alkalicznych w tym województwie, gdzie występuje m.in. liczne

